

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoa soveltamalla annetut säädökset)

**NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS,
tehty 28 päivänä toukokuuta 2001,
muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnasta**

(2001/413/YOS)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission aloitteen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvät petokset ja väärennykset tapahtuvat usein kansainvälisellä tasolla.
- (2) Kansainvälisten järjestöjen (eli Euroopan neuvoston, G8-maiden ryhmän, OECD:n, Interpolin ja YK:n) tekemä työ on tärkeää, mutta sitä on tarpeen täydentää Euroopan unionin toimilla.
- (3) Neuvosto katsoo tietyntyyppisten, muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten vakavuuden ja kehityksen edellyttävän kokonaisvaltaisia ratkaisuja. Amsterdamin Eurooppa-neuvoston 16 ja 17 päivänä kesäkuuta 1997 hyväksymän järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman ⁽³⁾ suosituksessa n:o 18 sekä Wienin Eurooppa-neuvoston 11 ja 12 päivänä joulukuuta 1998 hyväksymän neuvoston ja komission toimintasuunnitelman Amsterdamin sopimuksen vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevien määräysten täytäntöönpanemisesta ⁽⁴⁾ 46 kohdassa edellytetään toimenpiteitä tässä asiassa.
- (4) Koska tämän puitepäätöksen tavoitteita, eli sitä että kaikenlaisiin muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvät petokset ja väärennykset tunnustetaan kaikissa jäsenvaltioissa rikoksiksi ja että niistä rangaistaan tehokkailla, oikeasuhteisilla ja vakuuttavilla seuraamuksilla, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden tasolla ottaen huomioon näiden rikosten kansainvälinen ulottuvuus, vaan ne voidaan tästä syystä saavuttaa paremmin unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Maini-

tussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

- (5) Tästä puitepäätöksestä olisi oltava apua muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnassa yhdessä neuvoston jo hyväksymien muiden välineiden kanssa, joita ovat Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta hyväksytty yhteinen toiminta 98/428/YOS ⁽⁵⁾, rikollisjärjestöön osallistumisen kriminalisoinnista Euroopan unionin jäsenvaltioissa hyväksytty yhteinen toiminta 98/733/YOS ⁽⁶⁾, rahanpesusta, rikoksentekevälaineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä, takavarikosta ja menetetyksi tuomitsemisesta hyväksytty yhteinen toiminta 98/699/YOS ⁽⁷⁾ sekä Europolin toimivaltuuksien ulottamisesta rahanväärennykseen ja maksuvälineiden väärennykseen 29 päivänä huhtikuuta 1999 tehty neuvoston päätös ⁽⁸⁾.
- (6) Komissio antoi neuvostolle 1 päivänä heinäkuuta 1998 tiedonannon ”Muihin maksuvälineisiin kuin käteiseen rahaan liittyvien petosten ja väärennysrikosten torjuntaa koskevat toimintapuitteet”, jossa puolletaan sekä ongelman ennaltaehkäisyn että sen torjunnan kattavaa unionin politiikkaa.
- (7) Mainittuun tiedonantoon sisältyy esitys yhteiseksi toiminnaksi, joka on osa tätä laajaa lähestymistapaa ja tämän puitepäätöksen lähtökohta.
- (8) On tarpeen, että muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyviin petoksiin ja väärennyksiin liittyvien erilaisten kriminalisoitavien menettelyjen kuvaus kattaa kaikki ne toimet, joista järjestäytyneen rikollisuuden muodostama uhka muodostuu tällä alalla.
- (9) Nämä menettelytavat on luokiteltava rikoksiksi kaikissa jäsenvaltioissa, ja näihin rikoksiin syyllistyneille tai niistä vastuussa oleville luonnollisille ja oikeushenkilöille on säädettävä tehokkaat, oikeasuhteiset ja vakuuttavat seuraamukset.

⁽¹⁾ EYVL C 376 E, 28.12.1999, s. 20.

⁽²⁾ EYVL C 121, 24.4.2001, s. 105.

⁽³⁾ EYVL C 251, 15.8.1997, s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁽⁵⁾ EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4.

⁽⁶⁾ EYVL L 351, 29.12.1998, s. 1.

⁽⁷⁾ EYVL L 333, 9.12.1998, s. 1.

⁽⁸⁾ EYVL C 149, 28.5.1999, s. 16.

- (10) Sillä, että rikoslailla suojataan ensisijaisesti maksuvälineitä, jotka on varustettu erityisellä jäljitelmät tai väärinkäytön estävällä suojaudolla, on tarkoitus kannustaa toimijoita järjestämään tällainen suojaus liikkeeseen laskemilleen maksuvälineille ja se tuo siten maksuvälineeseen ennaltaehkäisevän tekijän.
- (11) Jäsenvaltioiden on annettava toisilleen mahdollisimman laajalti keskinäistä oikeusapua ja niiden on neuvoteltava keskenään, kun tietty rikos kuuluu useamman kuin yhden jäsenvaltion toimivaltaan,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

- a) 'maksuvälineellä' muita aineellisia välineitä kuin käteistä rahaa (seteleitä ja metallirahoja), kuten esimerkiksi luottokortteja, eurosekkikortteja, muita rahoituslaitosten antamia kortteja, matkasekkejä, eurosekkejä tai muita sekkejä ja vekseleitä, jotka on suojattu jäljitelmien ja petosten varalta esimerkiksi mallin, koodin tai allekirjoituksen avulla, ja joka välineen erityisluonteen vuoksi yksin tai yhdessä toisen (maksu)välineen kanssa mahdollistaa sen, että haltija tai käyttäjä voi siirtää varoja;
- b) 'oikeushenkilöllä' mitä tahansa muodostumaa, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan lainsäädännön nojalla, lukuun ottamatta valtioita tai muita julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

2 artikla

Maksuvälineisiin liittyvät rikokset

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot ovat tahallisia rikoksia ainakin luottokorttien, eurosekkikorttien, muiden rahoituslaitosten antamien korttien, matkasekkien, eurosekkien, muiden sekkien ja vekseleiden osalta:

- a) maksuvälineen anastaminen tai muu laitton haltuunotto;
- b) väärän maksuvälineen valmistaminen tai maksuvälineen väärentäminen käytettäväksi petostarkoituksessa;
- c) anastetun tai muuten laittomasti haltuunotetun taikka väärän tai väärennetyn maksuvälineen vastaanottaminen, hankkiminen, kuljettaminen, myyminen tai siirtäminen toiselle henkilölle tai hallussapito käytettäväksi petostarkoituksessa;

- d) anastetun tai muuten laittomasti haltuunotetun taikka väärän tai väärennetyn maksuvälineen käyttäminen petostarkoituksessa.

3 artikla

Atk-rikokset

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot ovat tahallisia rikoksia:

Varojen siirtäminen tai siirron aiheuttaminen siten, että siitä aiheutuu luvaton omaisuuden menetys toiselle henkilölle tarkoituksena tuottaa luvattonta taloudellista hyötyä rikoksen tekijälle tai kolmannelle osapuolelle

- syöttämällä, muuttamalla, pyyhkimällä tai poistamalla luvattomasti sähköisiä tietoja, erityisesti tunnistetietoja, tai
- puuttamalla luvattomasti tietokoneohjelman tai -järjestelmän toimintaan.

4 artikla

Erityisiin sovellettuihin laitteisiin liittyvät rikokset

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraavat teot ovat tahallisia rikoksia:

Petostarkoituksessa tapahtuva:

- edellä 2 artiklan b kohdassa kuvattujen rikosten tekemiseen erityisesti sovellettujen välineiden, tarvikkeiden, tietokoneohjelmien tai muiden laitteiden, ja
- edellä 3 artiklassa kuvattujen rikosten tekemiseen tarkoitettujen tietokoneohjelmien

valmistaminen, vastaanottaminen, hankkiminen, myyminen tai luovuttaminen toiselle henkilölle tai niiden hallussa pitäminen.

5 artikla

Osallisuus, yllytys ja yritys

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että osallisuus ja yllytys 2, 3 ja 4 artiklassa tarkoitettuun tekoon sekä 2 artiklan a, b ja d alakohdassa ja 3 artiklassa tarkoitettujen teon yritys ovat rangaistavia.

6 artikla

Rangaistukset

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2—5 artiklassa tarkoitettujen teosten rangaistavissa tehokkain, oikeasuhteisin ja vakuuttavin rikosoikeudellisin rangaistus, mukaan lukien, ainakin törkeissä tapauksissa vapausrangaistukset, jotka voivat johtaa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen.

7 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 2 artiklan b, c ja d alakohdassa sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetuista teoista, jotka on suorittanut sen hyväksi joko yksin tai oikeushenkilön elimeen kuuluvana toimiva henkilö, jolla on oikeushenkilön sisällä sellainen johtava asema, jonka perustana on

- oikeus edustaa oikeushenkilöä, tai
- valtuudet tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta, tai
- valtuudet harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä,

sekä osallisuudesta avunantajana tai yllyttäjänä tällaisen rikoksen tekemiseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten lisäksi kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitettun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut oikeushenkilön alaisena toimivan henkilön 2 artiklan b, c ja d alakohdassa sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitettun teon kyseisen oikeushenkilön hyväksi.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukainen oikeushenkilön vastuu ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka ovat tekijöitä, yllyttäjiä tai avunantajia 2 artiklan b, c ja d alakohdassa sekä 3 ja 4 artiklassa tarkoitetuissa teoissa.

8 artikla

Oikeushenkilöihin kohdistettavat seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä voidaan rangaista tehokkain, oikeasuhteisin ja vakuuttavin seuraamuksin, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten:

- a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettyjen etuisuuksien tai tuen saamiseen;
- b) tilapäinen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;
- c) oikeudelliseen valvontaan asettaminen;
- d) oikeudellinen määräys lopettaa toiminta.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä voidaan rangaista tehokkain, oikeasuhteisin ja vakuuttavin seuraamuksin tai toimenpitein.

9 artikla

Toimivalta

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 2, 3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, mikäli

- a) rikos on tapahtunut kokonaan tai osittain jäsenvaltion alueella, tai
- b) rikoksen on tehnyt jäsenvaltion kansalainen, jolloin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan edellyttää, että menettely on rangaistava myös siinä maassa, jossa se tapahtui, tai
- c) rikos on tehty sellaisen oikeushenkilön hyväksi, jonka kotipaikka on kyseisen jäsenvaltion alueella.

2. Jollei 10 artiklasta muuta johdu, jäsenvaltio voi päättää, ettei se sovelta seuraavissa alakohdissa asetettua toimivaltasääntöä tai että se soveltaa sitä vain tietyissä tapauksissa tai tilanteissa:

- 1 kohdan b alakohta;
- 1 kohdan c alakohta.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteerille, jos ne päättävät soveltaa 2 kohtaa, sekä tarvittaessa myös ne erityistapaukset tai -tilanteet, joissa päätöstä sovelletaan.

10 artikla

Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen ja syytteen paneminen

1. a) Niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät lainsäädäntönsä perusteella luovuta omia kansalaisiaan, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet toimivaltansa ulottamiseksi omien kansalaistensa sen alueen ulkopuolella tekemiin 2, 3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin.
- b) Jos jonkin jäsenvaltion kansalaisen väitetään tehneen toisessa jäsenvaltiossa rikoksen, johon kuuluu 2, 3, 4 tai 5 artiklassa kuvailtu menettely, eikä ensiksi mainittu jäsenvaltio luovuta häntä tuohon toiseen jäsenvaltioon yksinomaan henkilön kansalaisuuden perusteella, sen on saatettava asia omien toimivaltaiten viranomaistensa käsiteltäväksi tarvittaessa syytteen panemista varten. Syytetoimien mahdollistamiseksi on rikokseen liittyvät asiakirjat, tiedot ja todistuskappaleet toimitettava rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa määrättyjä menettelyjä noudattaen. Pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle on ilmoitettava syytetoimiin ryhtymisestä ja niiden tuloksista.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan jäsenvaltion 'kansalaisella' asianomaisen jäsenvaltion rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan nojalla mahdollisesti antamassa ilmoituksessa tarkoitettuja henkilöitä.

11 artikla

Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö

1. Jäsenvaltioiden on sovellettavien yleissopimusten sekä monen- tai kahdenvälisten sopimusten tai järjestelyjen mukaisesti annettava toisilleen mahdollisimman laajaa keskinäistä oikeusapua tässä puitepäätöksessä tarkoitettuihin rikoksiin liittyvissä menettelyissä.

2. Jos tässä puitepäätöksessä tarkoitettu rikos kuuluu useamman jäsenvaltion toimivaltaan, näiden jäsenvaltioiden on neuvoteltava keskenään sovittaakseen yhteen toimintansa syytetoimien toteuttamiseksi tehokkaasti.

12 artikla

Tietojenvaihto

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä toiminnalliset yhteysviranomaiset tai ne voivat käyttää olemassa olevia toimintarakenteita tämän puitepäätöksen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa ja muita yhteyksiä varten.

2. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle 1 kohdan mukaiset yhteysviranomaisensa. Pääsihteeristö ilmoittaa nämä yhteysviranomaiset muille jäsenvaltioille.

13 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

14 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 2 päivään kesäkuuta 2003 mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle 2 päivään kesäkuuta 2003 mennessä kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteidensa saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto arvioi 2 päivään syyskuuta 2003 mennessä näihin tietoihin pohjautuvan selvityksen ja komission kirjallisen kertomuksen perusteella, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarpeelliset toimenpiteet tämän puitepäätöksen noudattamiseksi.

15 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 28 päivänä toukokuuta 2001.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. BODSTRÖM